

איתמחי גברא, כיון שתולים את הריפוי במזל החולה [כספיקו של רב פפא לחומרא], ולא איתמחי קמיע, כיון שכל קמיע הועיל לרפא רק פעם אחת [וכשיטת התוס' והרא"ש לעיל שצריך שאותו קמיע עצמו יועיל שלש פעמים]. ולפיכך גם אם יכתוב אותו אדם קמיע אחר עם אותו לחש, אינו נחשב קמיע מומחה (שו"ע א"ח שא, כה ומש"ב ב-קט). ואותו חולה עצמו אם רשאי לצאת בקמיעות שריפאוהו, יש שאסר כיון שנקראים קמיע שאינו מן המומחה (משנ"ב שם, בשם המג"א), ושאר אחרונים פקפקו בזה [כיון שאותו חולה הוחזק שמזלו גורם שיועיל לו קמיע זה לרפאותו (חמד משה שם, טז) (משנ"ב שם)].

קמיעין יש בהן משום קדושה או דילקא אין בהן משום קדושה, שאף שיש בהן שמות, כיון שאין השמות נכתבים לשם קדושת השם אלא לרפואה, יתכן שאין בהם קדושה (שפת אמת).

לאצולניהו מפני הדליקה, לחצר מעורבת בשבת (רש"י, לפי הגירסא שלפניו שקיימה הרש"ש, וכן משמע בתוס' ר"ד וברמב"ם שצוינו להלן בסמוך), שאף שאין בזה איסור הוצאה, יש בזה משום טירחא (הקתב בנימין). ויש שכתב, שלחצר מעורבת בודאי מותר להצילם, וכל הנהון הוא אם מותר להצילם לחצר שאינה מעורבת (ר"י מלוניל, ובמסורת הש"ס שכן יש לגרס ברש"י ושכן הוא ברש"י על הרי"ף). ■ להלכה, כל מקום שלא התירו להציל מפני הדליקה, אסור להציל אף לחצר מעורבת (שעה"צ שלד, לט, ממשמעות הרמב"ם שבת כו, כז).

אין מצילין אותן מפני הדליקה ונשרפים במקומן, שאף שטעונים גניזה כמבואר בגמ' להלן, מכל מקום כיון שאסור לכתוב פסוקים שלא בספר תורה [כמבואר בגמ' (גיט"ס ס, א)], לא התירו להצילם בשבת מפני הדליקה (תוס' ר"ד וריטב"א להלן קטו, ב). ובזמן הזה שהתירו לכתוב פסוקים מחמת השכחה משום 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', מצילים את הברכות מפני הדלקה (רא"ש להלן שם). ולהציל את הקמיעות בזמן הזה מפני הדליקה, יש אוסרים מפני שלא שייך בזה טעם של 'עת לעשות לה', כיון שאין לומדים או מתפללים מתוכם (שו"ת הרשב"א ב, רפא). ויש מתירים (טור א"ח שלד, יד), שכיון שהתירו לכתוב ברכות, התירו גם לכתוב קמיעות (ב"י שם). ■ להלכה בזמן הזה, ברכות מצילים מהדליקה (שו"ע שם, יב). וקמיעות, אין מצילים, אך אם יש בהם אזכרות מצילים אותם (משנ"ב שם מב, והשו"ע שם יד, הביא שתי דעות).

היה כתוב על ידות הכלים ועל כרעי המטה יגוד ויגנונו, שאסור להשתמש בכלים ובמיטה כל זמן שכתוב עליהם שם ה', כיון שהמקום שכתוב עליו השם נעשה קדוש ואסור בהנאה (חות יאיר טז, צריין בפתחי תשובה י"ד רעו, כז). ולאחר שחתך את מקום השם, מותר להשתמש בכלי, משום שהשם אינו מקדש את כל הכלי אלא רק את המקום שהיה כתוב עליו (גמ' ערכין ו, א רש"י שם בפ"י ראשון). ואין די לקלוף את השם, אלא צריך לחתוך את כל המקום שנגד השם ולגוננו, כיון שהשם קידש את כל המקום שנגדו (תוס' ערכין שם). ויש שכתב, שרק כשהשם כתוב במקום בזיון כמו על ידות הכלי או על כרעי המיטה אסור להשתמש בכלי, שאז התשמיש בכלי בעוד השם עליו נחשב כבזיון, אבל כשהשם כתוב שלא במקום בזיון, אין איסור להשתמש בכלי אם מכסה את השם שעליו, כיון שהשם אינו מקדש את כל הכלי אלא את המקום שכתוב עליו (פנים מאירות ב, קלו, הובא בפתחי תשובה שם, כה). ■ להלכה, כלי שהיה כתוב עליו שם, קוצץ מקום השם וגוננו (שו"ע שם, יז). ומפשטות דבריו משמע שאין חילוק בין אם היה כתוב במקום מבוזה או במקום מכובד (פנים מאירות שם). ויש להחמיר בזה לכתחילה (נארות משה י"ד ב קלו ענף ב).

■ המשך במילואים ■

בשיר וכתבעת ויצא בו ברשות הרבים משום מראית העין, שנראה שיוצא בקמיע לשום תכשיט ולא לרפואה, וקמיע אינו תכשיט לנוי [ובטעם ההיתר לצאת בקמיע לרפואה, ראה בביאורנו לעיל (ס, א) (רש"י)]. ומחמת השיר והטבעת לבדם לא היה נאסר לצאת, משום שבאיש [שמדובר בו כאן, שהרי בברייתא נאמר 'שלא יקשרנו וכו' ויצא בו בלשון זכר] אין איסור לצאת בתכשיטים, לפי שאין דרכו להסירם כדי להראותם (רמב"ן לעיל נז, א בשם ר"ה). ויש שכתב, שגם באיש גדרו שמא יסיר תכשיט שעליו להראותו ברשות הרבים [ראה ביאור המחלוקת בביאורנו לעיל (נט, ב)], ומכל מקום כיון שאינו יוצא בשיר ובטבעת כדי להתנאות בהם אלא לצורך קשירת הקמיע, ודאי לא יסירם מעליו [מפני שירא להסיר את הקמיע המגן עליו] (רמב"ן שם). ויש שכתב, שמדובר כשהקמיע ארוג להם, או בתכשיט שאינו מכסף או זהב, שבאופנים אלו אין חשש שיסירו (ריטב"א לעיל בע"א).

למחזי גבא, הוא באופן שכתב שלשה מיני קמיעות שכל אחד מהם ריפא חולה אחר ממחלה אחרת, שבזה נעשה מומחה בכל מיני הקמיעות שיעשה לעולם (רש"י), שהוכח שאדם זה בעל זכויות הוא ותפילתו על החולים מתקבלת, שהרי הוחזק בכך שלש פעמים (מיוחס לר"ן בשם רבינו יהונתן). ויש שכתבו, שבאופן זה אינו נעשה מומחה כלל, אפילו לאותם קמיעות שכתב, אלא צריך שיוחזק על כל מין קמיע שלש פעמים (ראש יוסף בדעת התוס' והרא"ש), וגם אז אינו מוחזק כמומחה אלא למיני הקמיע שכתב ולא לכל הקמיעות שבעולם, שהרי לא הוחזק כבקי בשאר מיני קמיעות (תוס' והרא"ש). משום שכתבת קמיעות תלויה בחכמה ובקיאיות ברפואה, ולכל סוג מחלה צריך חכמה ובקיאיות אחרת לכתיבת הקמיע (ריטב"א בדעתם). ■ להלכה, אינו נעשה מומחה אלא למין הקמיע שהוחזק לרפא בו שלשה אנשים, אבל בשלשה מיני קמיעות שכל אחד ריפא אדם אחד, אינו נעשה מומחה גם לאותם קמיעות [כדעת התוס' והרא"ש] (שו"ע א"ח שא, כה ומש"ב ב-צ). אך כיון שכמה ראשונים כתבו שבשלשה מיני קמיעות לשלשה בני אדם מחולאים שונים, נעשה מומחה לכל מיני הקמיעות [כדעת רש"י], וגם לדעת הסבורים שנחשב קמיע שאינו מומחה, אין בכך אלא איסור דרבנן, נראה שיש להקל בזה בעת הצורך (ביאה"ל שם).

למחזי קמיעא, הוא בקמיע ממין אחד שהועיל לרפא את אותו מין חולי שלש פעמים לאדם אחד או לשלשה בני אדם שונים, ובין אם כתבם שלשה אנשים שונים או שככתב אדם אחד את שלשתם, הוחזק שמועיל הלחש שבקמיע זה (רש"י, ע"פ נמוקי יוסף). ולכך כל אדם שיכתוב הלחש שבקמיע זה, יחשב לקמיע מומחה, אלא שאם אדם אחד כתב את שלשת הקמיעות לחולה אחד, נעשה הלחש שבקמיע מומחה לרפא כל חולה, אך רק על ידי אותו אדם שכתב את הקמיעות לחולה הראשון (רש"י, ע"פ תוס' רא"ש). ויש שכתבו, שרק אותו קמיע עצמו שריפא שלש פעמים נעשה קמיע מומחה, אך לא קמיעות אחרים אפילו מאותו מין, שלא הוחזק הלחש אלא בקמיע זה שבו נכתב (תוס' והרא"ש). ■ להלכה, רק הקמיע עצמו נעשה מומחה לאחר שהוחזק לרפא שלש פעמים [כדעת התוס' והרא"ש] (שו"ע א"ח שא, כה). אך כיון שכמה ראשונים כתבו שלחש זה נעשה מומחה גם בקמיעות אחרים [כדעת רש"י], נראה שיש להקל בזה בעת הצורך וכמבואר לעיל בסמוך (ביאה"ל שם).

תיקו ■ להלכה, אם כתב שלשה קמיעות לאדם אחד עם אותו לחש, וכל אחד מהקמיעות ריפא אותו פעם אחת מאותה מחלה, לא